

Sygn. akt II C 579/20

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2022 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SRA. Z.

Protokolant: sekretarz sądowy M. M.

po rozpoznaniu w dniu 1 marca 2022 roku, w Ł.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B.

przeciwko A. N.

o zapłatę

oddala powództwo.

Sygnatura akt II C 579/20

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 6 grudnia 2019 roku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B., reprezentowana przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniosła o zasądzenie od A. N. kwoty 41.889,72 zł wraz z umownymi odsetkami za opóźnienie równymi dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie liczonymi od dnia 27 listopada 2019 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych, w tym kosztami zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

W uzasadnieniu powódka wskazała, iż pozwana zobowiązała się poprzez podpisanie w dniu 16 grudnia 2018 roku weksla do zapłaty kwoty 41.889,72 zł, stanowiącej zadłużenie z tytułu umowy pożyczki. Pomimo wezwania do wykupu weksla, pozwana nie dokonała żadnej wpłaty. Kwota dochodzona pozwem stanowi sumę pozostałych do zapłaty rat pożyczki oraz należne maksymalne odsetki za opóźnienie. Wskazano, iż roszczenie stało się wymagalne w dniu 27 listopada 2019 roku.

(pozew k. 4-4v., pełnomocnictwo k.9, odpis KRS k.10-11v.)

Na rozprawie w dniu 14 września 2021 roku nikt się nie stawił. Pozwana nie złożyła odpowiedzi na pozew ani wyjaśnień, nie wniosła o rozpoznania sprawy pod jej nieobecność.

(protokół rozprawy k.53)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16 lutego 2018 roku A. N. zawarła z (...) Spółką Akcyjną w B. umowę pożyczki gotówkowej numer (...).

Zgodnie z umową powódka udzieliła pozwanej pożyczki w kwocie 50.000 zł, na którą to kwotę składały się całkowita kwota pożyczki w wysokości 25.000 zł oraz kredytowane koszty pożyczki w wysokości 25.000 zł, które miały zostać przeznaczone na zapłatę kosztów należnych powodowi w dniu zawarcia umowy. Całkowita kwota pożyczki miała zostać przelana na wskazany przez pożyczkobiorcę rachunek bankowy. Kwota 25.000 zł kredytowanych kosztów pożyczki miała zostać potrącona z pożyczki tytułem pokrycia kosztów w postaci: opłaty przygotowawczej w kwocie 129 zł, prowizji w wysokości 22.271,00 zł i wynagrodzenia z tytułu przyznania pożyczkobiorcy (...) w kwocie 2.600 zł. Zgodnie z punktem 1.5 umowy, całkowity koszt pożyczki wynosił 35.864 zł, zaś całkowita kwota do zapłaty przez pożyczkobiorcę wynosiła 60.864 zł, przy (...) wynoszącym 68,75%.

Stosownie do pkt 2.1 umowy oraz harmonogramu spłat pożyczka została udzielona na okres 48 miesięcy i podlegała spłacie w miesięcznych równych ratach w kwocie 1.268,00 zł, płatnych do dnia 26 każdego miesiąca, począwszy od dnia 26 marca 2018 roku. Pożyczka oprocentowana była według stałej stopy wynoszącej 9,98% w skali roku (pkt 1.2 umowy).

Zgodnie z punktem 3.1 a) umowy, jako zabezpieczenie spłaty kwot należnych pożyczkodawcy ustalono weksel in blanco nie na zlecenie wraz z deklaracją wekslową. Pożyczkobiorca zobowiązał się wystawić i przekazać pożyczkodawcy najpóźniej w dniu podpisania umowy jeden własny weksel in blanco „nie na zlecenie”, który pożyczkodawca zobowiązał się zwrócić pożyczkobiorcy niezwłocznie po spłaceniu przez pożyczkobiorcę wszelkich zobowiązań wynikających z umowy. Pożyczkodawca był uprawniony do wypełnienia weksla in blanco w sytuacji i na zasadach określonych w deklaracji wekslowej (pkt. 3.2 umowy).

Zgodnie z punktem 4.1 umowy, jeżeli pożyczkobiorca nie spłaci w terminie poszczególnych rat lub ich części lub innej kwoty związanej z umową, niespłacona kwota staje się zadłużeniem przeterminowanym, od którego pożyczkodawca był uprawniony do naliczania odsetek za opóźnienie za każdy dzień opóźnienia w wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego równej stopie odsetek maksymalnych za opóźnienie.

Stosownie do punktu 8 umowy, pożyczkodawca miał prawo wypowiedzenia umowy pożyczki w przypadku gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczyło 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. Pożyczkodawca zobowiązany był do zachowania 30-dniowego okresu wypowiedzenia. Pożyczkodawca miał także prawo do wypełnienia weksla in blanco na zasadach określonych w deklaracji wekslowej, w przypadku gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczyło 30 dni po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

W punkcie 15 umowy przewidziano, że pożyczkobiorcy będą przysługiwały dodatkowe uprawnienia w ramach „Twojego pakietu” – Pakiet E., polegające na prawie do jednorazowego w całym okresie kredytowania skorzystania z bezpłatnego odroczenia maksymalnie dwóch kolejnych terminów płatności rat, albo do bezpłatnego obniżenia o 50% maksymalnie czterech kolejnych rat, przy czym odroczone raty lub części obniżonych rat zostaną spłacone w dodatkowym okresie kredytowania. Nadto, w ramach „Twojego pakietu” postanowiono, że maksymalny termin postawienia pożyczki do dyspozycji pożyczkobiorcy zostawał skrócony do 10 dni roboczych. Przewidziano także pakiet powiadomień klienta, według którego pożyczkobiorcy przysługiwał pakiet powiadomień SMS o przelewie pożyczki, terminie płatności raty oraz zaksięgowaniu płatności na koncie.

(dowód: kserokopia umowy pożyczki k.24-28, kserokopia harmonogramu spłat k.29, kserokopia weksla k.5)

W dniu 16 lutego 2018 roku A. N. podpisała deklarację wekslową wystawcy weksla na zabezpieczenie zwrotu całego zadłużenia z tytułu pożyczki udzielonej przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w B. na podstawie umowy (...) z dnia 16 lutego 2018 roku, na którą składały się: całkowita kwota do zapłaty 60.864 zł oraz należne maksymalne odsetki za opóźnienie za każdy dzień opóźnienia w płatności każdej z rat. Zgodnie z deklaracją wekslową, pozwana upoważniła (...) Spółkę Akcyjną do wypełnienia weksla in blanco, w szczególności poprzez wpisanie domicyliatu i wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą zadłużeniu wynikającemu z umowy pożyczki. Pożyczkodawca zgodnie z deklaracją

miał prawo uzupełnić weksel, gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczyło 30 dni, po uprzednim wezwaniu do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

(dowód: deklaracja wekslowa k.7, kserokopia deklaracji wekslowej k.30)

(...) Spółka Akcyjna w B. wypełniła weksel in blanco podpisany przez A. N. na kwotę 41.889,72 zł. Jako datę płatności weksla wskazano dzień 26 listopada 2019 roku. W treści weksla zawarto klauzulę „nie na zalecenie”, a także wskazano jako miejsce płatności B..

(dowód: kserokopia weksla k.5)

W piśmie z dnia 27 października 2019 roku (...) Spółka Akcyjna w B. zawarła oświadczenie o wypowiedzeniu A. N. umowy pożyczki nr (...), wobec braku zapłaty rat pożyczki według ustalonego kalendarza spłat. W piśmie zawarto także informację o wypełnieniu weksla in blanco i wezwanie do jego wykupu w terminie 30 dni.

(dowód: kserokopia wypowiedzenia umowy pożyczki k.6)

Powyższy stan faktyczny Sąd poczynił na podstawie powołanych wyżej dokumentów i w oparciu o przepis art. 308 k.p.c. na kserokopiach dokumentów załączonych do akt sprawy, których prawdziwość nie została zakwestionowana przez strony. Sąd uznał, że przedstawione dokumenty były wiarygodnym dowodem, a ich treść nie budziła wątpliwości Sądu, co do ich prawidłowości i autentyczności.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości.

W niniejszej sprawie, pomimo wniosku powódki, nie został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, z uwagi na fakt, iż Sąd Rejonowy w niniejszym składzie w pełni akceptuje i podziela rozważania co do niedopuszczalności takiego procedowania w przypadku konsumentów, zawarte w wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE z 13 września 2018 roku, wydanym w sprawie(...), w wyniku zadania pytania prejudycjalnego przez polski sąd, prowadzący sprawę o zapłatę właśnie z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B.. Zgodnie z powoływanym wyrokiem, artykuł 7 ust. 1 dyrektywy Rady(...)z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, iż sprzeciwia się on przepisom krajowym, takim jak te będące przedmiotem postępowania głównego, pozwalającym na wydanie nakazu zapłaty opartego na wekslu własnym, który stanowi gwarancję wiarygodności powstałej z umowy kredytu konsumenckiego, w sytuacji gdy sąd rozpoznający pozew o wydanie nakazu zapłaty nie jest uprawniony do zbadania potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków tej umowy, jeżeli sposób wykonania prawa do wniesienia zarzutów od takiego nakazu nie pozwala na zapewnienie przestrzegania praw, które konsument opiera na tej dyrektywie.

W sprawie zostały spełnione przesłanki oznaczone w art. 339 § 1 k.p.c. i art. 340 k.p.c., wobec czego Sąd rozstrzygnął spór wyrokiem zaocznym. Wydanie wyroku zaocznego nie przesądzało jednak o uwzględnieniu powództwa. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego, przewidziane w art. 339 § 2 k.p.c. domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie strony faktycznej wyroku i nie obowiązuje w zakresie prawa materialnego (tak między innymi Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 10 września 2013 roku, sygn. I ACa 494/13, Lex nr 1378705). Domniemanie to zastępuje jedynie postępowanie dowodowe i to tylko wówczas, gdy twierdzenia powoda nie budzą uzasadnionych wątpliwości (por. uzasadnienie orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 1972 roku, III CRN 539/71, OSNCP 1972/7-8/150). Albowiem, jak wskazuje się w judykaturze, z treści art. 339 § 2 k.p.c. nie wynika, aby wydanie wyroku zaocznego wiązało się z niemal automatycznym uznaniem wszelkich twierdzeń strony powodowej za prawdziwe (tak między innymi Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 10 lutego 2016 roku, I ACa 1183/15, opubl. L.). W przedmiotowej sprawie, twierdzenia faktyczne powódki budziły jednak uzasadnione wątpliwości Sądu.

Przypomnieć należy również, że w myśl art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Reguła ta znajduje również swój procesowy odpowiednik w treści art. 232 k.p.c., w świetle

którego to strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Oznacza to, że obecnie sąd nie jest odpowiedzialny za wynik postępowania dowodowego, a ryzyko nieudowodnienia podstawy faktycznej żądania ponosi powód.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że powód, jako strona inicjująca proces, jest obowiązany do udowodnienia wszystkich twierdzeń pozwu, w oparciu o które sformułował swe roszczenie. Zadaniem sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997 rok, nr 6-7, poz.76). Dowodzenie własnych twierdzeń nie jest obowiązkiem strony ani materialnoprawnym, ani procesowym, a tylko spoczywającym na niej ciężarem procesowym i w konsekwencji sąd nie może nakazać, czy zobowiązać do przeprowadzenia dowodu i tylko od woli strony zależy, jakie dowody sąd będzie prowadził. Jeżeli strona uważa, że do udowodnienia jej twierdzeń wystarczy określony dowód i dlatego nie przytacza innych dowodów, to jej błąd nie jest usprawiedliwiony, sama ponosi winę niezgłoszenia dalszych dowodów i nie może zarzucać nieuzasadnionego uniemożliwienia wykazania jej praw.

Powództwo podlegało oddaleniu z dwóch niezależnych od siebie przyczyn.

Przedstawiony w niniejszej sprawie przez powódkę weksel był wekslem in blanco, a zatem wekslem niepełnym w chwili jego wystawienia. Jak wynika z dokumentacji pożyczkowej przedstawionej przez powódkę, weksel ten został wystawiony w celu zabezpieczenia wykonania przez pozwaną zobowiązania ze stosunku podstawowego – umowy pożyczki. W przypadku zaś weksla o charakterze gwarancyjnym właściwa zobowiązaniu wekslowemu abstrakcyjność, doznaje znacznego ograniczenia. Możliwym jest bowiem przy badaniu zasadności takiego żądania ustalanie czy powód był uprawniony wedle złożonej deklaracji wekslowej do wypełnienia weksla, czy odpowiedzialność dłużnika w ramach stosunku wekslowego odpowiada rozmiarowi jego odpowiedzialności z zabezpieczonego wekslem stosunku podstawowego oraz analizowanie w tym celu stanów faktycznych wynikających ze stosunku podstawowego.

Zgodnie z art.10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo Wekslowe (tj. z dnia 26 stycznia 2016 roku, Dz.U. z 2016 roku poz. 160 ze zmianami), jeśli weksel, niepełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Sytuacja prawna dłużnika z weksla niepełnego w chwili wystawienia kształtuje się różnie w zależności od tego, kto jest wierzycielem wekslowym. Jeżeli posiadaczem weksla jest pierwszy wierzyciel, wiąże go porozumienie zawarte z dłużnikiem, którego treść w niniejszej sprawie odzwierciedla złożona do akt deklaracja wekslowa. Podpisanie i wręczenie weksla in blanco oparte jest bowiem na zaufaniu do odbiorcy, który powinien wypełnić dokument zgodnie z zawartym porozumieniem. Uzasadnia to obronę wystawcy weksla, że weksel został wypełniony niezgodnie z porozumieniem. Zgodnie bowiem z utrwaloną linią orzecznictwa, w sytuacji wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem, zobowiązany z weksla może zasłaniać się wobec pierwszego posiadacza weksla, wszelkimi zarzutami, a jedynie wobec dalszych posiadaczy weksla znajdują zastosowanie ograniczenia dotyczące dłużnika wekslowego, a wynikające z art. 10 Prawa wekslowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2016 roku, V CSK 519/15, opubl. LEX nr 2037919; uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 1993 roku, ACr 607/93, OSAiSN 1994 rok, poz. 58, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 listopada 1970 roku, I PR 407/70).

W konsekwencji, w ocenie Sądu, dopóki stronami stosunku wekslowego pozostają strony stosunku podstawowego zabezpieczonego wekslem, treść art. 10 Prawa wekslowego nie wyłącza możliwości badania stosunku podstawowego przez Sąd, w tym także z urzędu. Przywołany przepis ogranicza się bowiem w swej treści jedynie do unormowania kwestii zarzutów, jakie wystawca weksla in blanco może przeciwstawić nabywcy, który otrzymał od remitenta weksel wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem (tak między innymi Adam Szpunar „Komentarz do prawa wekslowego”). Przepis ten wprost wskazuje na niemożność zasłaniania się przez zobowiązanego z weksla, wobec nabywcy wypełnionego weksla in blanco zarzutem, że nie zastosowano się do porozumienia (chyba, że

nabywca ten nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa), czyli wyklucza co do zasady dla zobowiązanego z weksla możliwość podejmowania obrony przeciw nabywcy weksla z odwołaniem się do treści stosunku podstawowego. Przepis ten nie reguluje natomiast w sposób pozytywny sytuacji prawnej dłużnika wekslowego w przypadku, gdy posiadaczem weksla jest pierwszy wierzyciel albo jeżeli posiadacz nabył niewypełniony jeszcze weksel. Takiego dłużnika nie ogranicza wówczas, gdy chodzi o zakres możliwych zarzutów treść art. 10 prawa wekslowego. Stanowisko takie zajmowało orzecznictwo już w okresie międzywojennym (tak między innymi orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1932 roku, C 1/32 OSP 1933, poz. 51).

Ogólne uregulowanie umowy pożyczki zawiera art. 720 § 1 kodeksu cywilnego, zgodnie z którym, przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Natomiast, za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, którą kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi (art. 3 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim – tj. Dz.U. z 2018r poz. 993).

Powódka przedstawiła wypełniony weksel wraz z deklaracją wekslową. Weksel ten spełnia wymagania określone ustawą Prawo wekslowe. Nadto powódka załączyła do akt sprawy umowę pożyczki zawartą między stronami, z której wynika źródło zobowiązania oraz pismo – wypowiedzenie umowy pożyczki, lecz bez potwierdzenia jego nadania na adres pozwanej oraz bez dowodu doręczenia pozwanej owego wypowiedzenia.

Przechodząc do pierwszej z przyczyn oddalenia powództwa należy wyjaśnić, że na skutek zaniechań dowodowych po stronie powódki Sąd nie był w stanie zweryfikować twierdzeń powódki, sprowadzających się do tego, że powódce należna jest obecnie kwota przez nią określona. Jak bowiem wynika z dokumentów złożonych do akt sprawy, pozwana częściowo spłaciła swoje zobowiązanie (dochodzona kwota jest niższa od zobowiązania wynikającego z umowy). W pozwie brak jest jednak jakichkolwiek twierdzeń powódki dotyczących wysokości wpłaconej przez pozwaną kwoty oraz sposobu jej rozliczenia. W konsekwencji, nie sposób ustalić i zweryfikować, jaką kwotę powódka otrzymała w wyniku wykonywania umowy przez pozwaną i ile z otrzymanych pieniędzy przeznaczyła na zaspokojenie roszczenia głównego, a ile na narosłe odsetki i w jakiej wysokości, oraz które z odsetek zaspokoiła. W rezultacie, nie jest możliwe sformułowanie wyroku zasądającego powództwo, skoro nie wiadomo, jaka kwota jest obecnie należna powódce zarówno w zakresie należności głównej jak i odsetek. Nie wynika to nawet z twierdzeń strony powodowej. W takiej sytuacji, Sąd nie jest władny do dokonania własnych wyliczeń i zasądzenia z tego tytułu świadczenia pieniężnego na rzecz powódki, bowiem mogłoby to skutkować naruszeniem dyspozycji art. 321 k.p.c., zgodnie z którym Sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzić ponad żądanie.

Powódka opierała żądanie pozwu na twierdzeniu, że pozwana naruszyła warunki umowy w zakresie terminowej spłaty pożyczki, co skutkowało jej wypowiedzeniem i wymagalnością całego zobowiązania z łączącej strony umowy pożyczki. Należy podkreślić, że ani z twierdzeń pozwu, ani ze złożonych do akt sprawy dokumentów lub ich kserokopii, nie wynika, aby skutecznie wypowiedziano pozwaną umowę pożyczki, stosownie do przewidzianego w tej umowie trybu. Zgodnie z punktem 8.1 załączonej do akt sprawy umowy pożyczki nr (...), powódka mogła wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia w przypadku, gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczyło 30 dni, po uprzednim wezwaniu do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. Powódka nie tylko nie przedłożyła do akt sprawy wymaganego umową wezwania do zapłaty (wraz z dowodem doręczenia lub choćby nadania) poprzedzającego wypowiedzenie umowy, lecz także dowodu doręczenia samego wypowiedzenia umowy. Nadto, powódka nie podniosła w tym zakresie żadnych twierdzeń co do dokonania wskazanych czynności ani dotyczących wysokości opóźnienia pozwanej w spłacie pożyczki.

W związku z powyższym nie sposób było także ustalić, by powódka w ogóle uzyskała uprawnienie do wypełnienia weksla własnego in blanco. Stosownie do postanowień umowy (pkt 8.2) oraz deklaracji wekslowej, pożyczkodawca mógł wypełnić weksel w sytuacji, gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczyło 30 dni po

uprzednim wezwaniu do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. W oparciu o przedłożone do akt sprawy dokumenty niemożliwym było rozstrzygnięcie, czy pozwana pozostawała w opóźnieniu co do płatności kwoty równej jednej racie, że owo ewentualne opóźnienie przekraczało 30 dni, a nadto, iż wypełnienie weksla nastąpiło po uprzednim wezwaniu do zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. Powódka nie załączyła do pozwu ani żadnego zestawienia wpłat (nie podniosła w tym zakresie również żadnych twierdzeń), które wykazywałyoby zarówno kwotę zaległości jak i czas opóźnienia w zapłacie (aktualnych na datę wypełnienia weksla), ani wymaganego deklaracją wekslową i umową wezwania do zapłaty w oznaczonym terminie i dowodu jego nadania oraz doręczenia.

Z powyższych względów powództwo podlegało oddaleniu w całości.

Powództwo podlegało oddaleniu także z powodu postanowień wzorca umownego, wykorzystanego przy zawarciu umowy pożyczki nr (...). Należy jednak podkreślić, że gdyby nie zaniechania dowodowe powódki wskazane na wstępie niniejszego uzasadnienia uniemożliwiające wyliczenie aktualnego zadłużenia pozwanej, powództwo mogłoby zostać częściowo uwzględnione, bowiem alternatywna przyczyna oddalenia powództwa odnosi się jedynie co do niektórych elementów dochodzonego roszczenia.

Prócz spłaty kwoty kapitału pożyczki wraz z umownymi odsetkami, powódka dochodziła także dodatkowych, kredytowanych kosztów pożyczki w postaci opłaty przygotowawczej w wysokości 129 zł, prowizji w kwocie 22.271 zł oraz kwoty 2.600 zł z tytułu usługi (...) pakiet”.

Zgodnie z treścią przepisu art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Cytowany przepis jednoznacznie określa granicę swobody umów wskazując, iż ta jest ograniczona w szczególności przepisami ustawy.

Stosownie do treści art. 385¹ § 1 i 3 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, nie uzgodnione indywidualnie, nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Pozwana nie miała rzeczywistego wpływu na treść postanowień umownych, w tym postanowienia o wynagrodzeniu prowizyjnym i regulującego opłatę za „Twój pakiet”. Postanowienia te zostały pozwanej narzucone przez powódkę i kształtują prawa i obowiązki pozwanej jako konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy, a wobec tego jej nie wiążą.

Powódka poprzez zawarcie w umowie obowiązku uiszczenia wynagrodzenia prowizyjnego oraz opłaty za „Twój pakiet”, nie uwzględnia uregulowania art. 359 § 2¹ k.c., w odniesieniu do odsetek za maksymalnych. Powołany przepis reguluje ustawy zakaz zastrzegania w czynnościach prawnych (umowach, w tym zawieranych z zastosowaniem wzorców umownych, a także w czynnościach jednostronnych i uchwałach) odsetek przekraczających wartość stanowiącą odsetki maksymalne, zdefiniowaną jako dwukrotność wysokości odsetek ustawowych. Jego naruszenie oznacza sprzeczność czynności prawnej (postanowienia o odsetkach) z ustawą. Nie powoduje jednak nieważności czynności prawnej, ale takie ograniczenie jej skutków, że dłużnik zobowiązany jest do zapłaty odsetek maksymalnych (art. 359 § 2² k.c.; art. 58 § 1 k.c. in fine). Ustawodawca w § 2³ artykułu 359 k.c. podkreśla jego imperatywny charakter oraz, co ważniejsze, zamieszcza klauzulę wymuszającą zastosowanie ustawowego zakazu zastrzegania nadmiernych odsetek niezależnie od dokonanej przez strony wyboru prawa właściwego.

Ustaleniu wynagrodzenia dla powódki za korzystanie przez konsumenta z kapitału służy instytucja odsetek umownych, których wysokość nie może przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych w stosunku rocznym.

Działalność powodowej spółki nastawiona jest na zysk i obciążona ryzykiem niewypłacalności pożyczkobiorców, jednak analogicznie jak w przypadku innych instytucji finansowych, jej działalność musi mieścić się w granicach przewidzianych przez obowiązujące przepisy. Przykładowo, o czym stanowi art. 110 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, bank może pobierać przewidziane w umowie prowizje i opłaty z tytułu wykonywanych czynności bankowych oraz opłaty za wykonywanie innych czynności, to jednak należy zaznaczyć, iż przyznanie bankom znaczących uprawnień co do możliwości określania i egzekwowania stosownych opłat i prowizji nie oznacza, że jest to sfera pozostawiona uznaniowości banku. Opłaty i prowizje muszą mieć uzasadnienie ekonomiczne i nie mogą być określane w sposób dowolny. Uprawnienie banku do wynagrodzenia za określone czynności nie może bowiem zmierzać do przerzucenia na klientów kosztów funkcjonowania banku (tak L. M. „Prawo bankowe. Komentarz.”). Prowizja przy umowach kredytu oznacza zwykle kwotę pieniężną za udzielenie kredytu stanowiącą koszt udzielenia kredytu, który kredytobiorca jest zobowiązany ponieść w wysokości podanej w umowie. Prowizja pełnić ma przede wszystkim funkcję kompensacyjną celem wyrównania poniesionych przez kredytodawcę kosztów udzielenia kredytu.

Powódka nie wskazała jakie względy ekonomiczne przemawiałyby za obciążaniem pozwanej dodatkowo kwotą 22.271 zł z tytułu prowizji i kwotą 2.600 zł za (...). W odniesieniu do prowizji w umowie brak jakichkolwiek odniesień w zakresie przyczyn jej ustalenia oraz sposobu ustalenia jej wysokości. W przypadku opłaty za „Twój pakiet” z treści pkt 15 umowy wynika, że w zamian za uiszczenie kwoty 2.600 zł pozwanej miały przysługiwać dodatkowe uprawnienia polegające na możliwości odroczenia rat albo obniżenia ich wysokości, a także skróceniu terminu postawienia pożyczki do dyspozycji pożyczkobiorcy oraz pakietu powiadomień. Analiza tego postanowienia pozwala jednak na stwierdzenie, że wynagrodzenie za taką możliwość było niewspółmiernie wysokie do korzyści płynącej z uprawnienia pożyczkobiorcy. Poza tym, że opłata była naliczana niezależnie od tego czy pożyczkobiorca skorzystał z tego uprawnienia (o czym mowa w ostatnim zdaniu punktu 15 umowy), to z treści umowy wynika, że termin spłaty pożyczki mógł ulec przedłużeniu tylko o 2 miesiące (w przypadku odroczenia spłaty rat) albo o 4 miesiące (w przypadku obniżenia raty), przy czym w obu wypadkach pozwana i tak byłaby zobowiązana do spłaty całej wynikającej z umowy kwoty.

W ocenie Sądu, nie ulega żadnej wątpliwości, iż powołane postanowienia nie podlegały indywidualnym uzgodnieniom z pozwaną, która nie miała żadnego wpływu na ich treść, zostały one bowiem narzucone w ramach stosowanego przez powódkę wzorca umowy. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika bowiem, aby pozwana zawierając z powódką umowę w oparciu o przedmiotowy wzorzec umowy miała rzeczywisty wpływ na kształtowanie treści tej umowy i aby treść ta w zakresie wysokości i sposobu ustalania powyższych kwot podlegała indywidualnym negocjacom między stronami. Zdaniem Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę, o indywidualnym uzgodnieniu postanowień umowy nie może w żadnym wypadku świadczyć to, że na kwestionowane postanowienia dotyczące wysokości i sposobu ustalania tych kwot, pozwana wyraziła zgodę składając stosowne oświadczenie, tj. podpisując umowę pożyczki. Również możliwość zapoznania się przez pozwaną z treścią tych dokumentów przed ich podpisaniem oraz idąca za tym możliwość rozważenia przez nią wszystkich konsekwencji wynikających z zawarcia umowy, także nie świadczy jeszcze o tym, że postanowienia te zostały uzgodnione z pozwaną indywidualnie. Wskazać przy tym należy, iż ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 4 k.c.), a zatem w niniejszej sprawie ciężar ten spoczywał na powódce, która jednakże, w ocenie Sądu, obowiązkowi temu nie sprostała.

Z przedłożonej umowy wynika, że na całkowitą kwotę do zapłaty w wysokości 60.864 składały się: 25.000 zł tytułem kapitału, kwota 129 zł z tytułu opłaty przygotowawczej, kwota 2.600 zł za przyznanie „Twojego pakietu”, kwota 22.271 zł z tytułu prowizji oraz odsetki umowne w wysokości 10.864 zł. Podkreślenia wymaga, że tak określona opłata prowizyjna i opłata za „Twój pakiet” były niemal równe kwocie udzielonej pożyczki (22.271 zł + 2.600 zł = 24.871 zł). Tym samym uznać należy, że wskazane warunki umowy pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami i naruszają interes pozwanej, stanowią próbę obejścia przepisu o odsetkach maksymalnych. Odsetki, obok prowizji za udzielenie pożyczki, stanowią wynagrodzenie pożyczkodawcy za korzystanie przez kredytobiorcę z jego środków finansowych. Trzeba też podkreślić, że umowa pożyczki, sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym, powinna jasno określać, które opłaty i prowizje stanowią zysk pożyczkodawcy, a które

są pobierane na pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Te ostatnie powinny zostać przy tym określone w wysokości rzeczywiście ponoszonej przez pożyczkodawcę tak, aby nie stanowiły ukrytego źródła zysku. W ocenie Sądu, opłaty pobierane przez powódkę przy udzieleniu pożyczki stanowią w rzeczywistości dodatkowe, nadmiernie wygórowane w stosunku do wysokości kapitału, wynagrodzenie powódki, które ponosi konsument. Powódka, jako podmiot profesjonalny, trudniący się na szeroką skalę udzielaniem pożyczek, wykorzystwała zaufanie pozwanej i ustaliła tak wysokie wynagrodzenie za sam fakt udzielenia pożyczki, pomimo, iż dostatecznym przysporzeniem dla powódki winny być środki pochodzące z oprocentowania udzielonych pozwanemu środków. Nie sposób więc przyjąć, że pozwana wyraziła zgodę na dodatkowe wynagrodzenie powódki. Przedłożona do akt umowa zawarta z wierzycielem została wprawdzie przez pozwaną podpisana, jednakże koszty te, których poniesienie przez pozwaną stanowiło warunek niezbędny do zawarcia umowy pożyczki, doprowadziły do obciążenia pozwanej, jako konsumenta, dodatkowymi sankcjami, które, chcąc otrzymać pożyczkę, musiała zaakceptować. Z tego względu, brak jest podstaw do przyjęcia, że pozwana godziła się z takimi, niekorzystnymi dla niej, warunkami umowy. Ich ocena w świetle warunków umowy pożyczki prowadzi do wniosku, iż naruszają klauzulę dobrych obyczajów. Zaznaczyć należy, że Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów stale zwraca uwagę na generowanie dodatkowych kosztów stosowane przez podmioty udzielające pożyczek, gdyż koszty te nie odzwierciedlają faktycznie poniesionych kosztów obsługi pożyczki.

Wedle orzecznictwa Sądu Najwyższego, „rażące naruszenie interesów konsumenta” w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku. Obie wskazane w tym przepisie formuły prawne służą do oceny tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04).

Postanowienia obejmujące prowizję i (...), stanowią zatem w ocenie Sądu niedozwolone postanowienia umowne, o jakich mowa w treści art. 385¹ § 1 k.c. Zostały one bowiem określone na zawyżonym, nieznajdującym żadnego uzasadnienia, poziomie. Opłaty te zostały ustalone niezależnie od faktycznie poniesionych wydatków, przez co dochodzi do braku ekwiwalentności świadczeń stron umowy pożyczki i co skutkuje bezpodstawnym wzbogaceniem się strony powodowej. Wprowadzenie przez powódkę opłat w wysokości wskazanej w umowie godziło w dobre i uczciwe praktyki kupieckie oraz w sposób rażąco naruszało interes pozwanej jako konsumenta.

Uwzględniając powyższe rozważania, powódka miałaby uzasadnione roszczenie jedynie o zapłatę kwoty stanowiącej sumę niespłaconego kapitału, umownych odsetek za okres, kiedy obowiązywała strony umowa pożyczki gotówkowej numer (...). Uzasadnione roszczenie powódki obejmowałoby również opłatę przygotowawczą w kwocie 129 zł, gdyż opłata ta jest opłatą standardowo pobieraną za wykonanie czynności związanych z udzieleniem pożyczki i nie stanowi kwoty wygórowanej. Z uwagi jednak na niesprostanie przez powódkę ciężarowi dowodu, wyliczenie należnych powódce kwot było niemożliwe i powództwo podlegało oddaleniu w całości.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji.